

WSPÓLCZESNE TWORZENIE SIĘ ZAPADLIŚK W DNIE MORZA BAŁTYCKIEGO

Ogólnie wiadomo, że basen Morza Bałtyckiego jest formą młodą, pochodzącą z późnego czwartorzędu. Proces jego kształtowania nie jest zakończony, jak wynika chociażby z najnowszych badań przeprowadzonych na statku naukowo-badawczym „Meteor” w 1975 r. przez grupę naukowców z uniwersytetu ki-
 lońskiego z udziałem dwóch polskich badaczy z Zakładu Geologii Morza Instytutu Geologicznego. Do wyposażenia tego statku należała m. in. szelfowa echosonda sedimentacyjna i różne próbki do pobierania osadów dennych (1).

Z podanych ostatnio, za pośrednictwem prasy, wstępnych wyników eksploracji dna Bałtyku dowiadujemy się o wykryciu na wschód od Bornholmu i leżącej na północo-wschód od niego grupy wysepiek Christiansö wielu podłużnych zapadliśk, wypełnionych stosunkowo młodymi namułami. Jeden z takich rowów o głębokości około 14 m jest jeszcze całkowicie pozbawiony osadu, co świadczy o jego świeżości (2).

W związku z tymi spostrzeżeniami nasuwa się przypuszczenie, że mamy tutaj do czynienia z przedłużeniem współcześnie czynnej sejsmicznie strefy przecinającej obszar Polski z południo-wschodu ku północo-zachodowi, w obrębie platformy wschodnioeuropejskiej. W strefie tej notowano w czasach historycznych niejednokrotnie wstrząsy sejsmiczne (3, 4). Ostatnie, dość silne wstrząsy, którym towarzyszyło m. in. tworzenie się na powierzchni ziemi szczelin o kierunku NNW-SSE, o długości paru ki-

lometrów, zaobserwowano w lutym 1932 r. (5). O współczesnym istnieniu naprężeń w tej strefie świadczyć mogą również drgania skorupy ziemskiej zaobserwowane przed kilku laty w okolicach Lublina i Gdańska przy odstrzeliwaniu otworów w czasie przeprowadzania badań sejsmicznych (6). Przedłużenie tej strefy związanej z jednym z głównych lineamentów skorupy ziemskiej oddziela Skanię od reszty Półwyspu Skandynawskiego.

LITERATURA

1. Kotliński R. K., Pieczka F. B. — Badania geologiczne dna Bałtyku Południowego z pokładu statku „Meteor”. Prz. geol., 1976, nr 8.
2. H. ST. — Der Ostsee ist noch im Bewegung. F. A. Z. Natur. u. Wissensch. 7.1.1976.
3. Láska W. — Die Erdbeben Polens. Mittheil. der Erdbeben-Commission d. Kaiserl. Akad. d. Wiss. in Wien. N. F., 1901, no 6.
4. Láska W. — Die Erdbeben Polens. Des historischen Theiles I Abtheil. Ibidem, 1902, no 8.
5. Janczewski E. W. — Ruchy sejsmiczne, zauważone w Polsce w lutym 1932 r. Posiedz. Nauk. Państw. Inst. Geol., 1932, nr 33.
6. Karaszewski W. — O wstrząsach sejsmicznych wywołanych przez działalność człowieka. Prz. geol., 1968, nr 10.